

VÝSTAVBĚ OZBROJENÝCH SIL RUSKA, BĚLORUSKA, MOLDAVSKA A UKRAJINY

Vývoj v armádě bývalého SSSR je velmi rozporuplný, stává se faktorem ovlivňujícím politiku nástupnických států, tj. Ruska, Běloruska, Moldavska a Ukrajiny. Přítomnost těchto i v dalších evropských státech (Německu, Polsku, Maďarsku) působí jako trn v patě, němž se neví, bude-li jako cizí těleso z vlastního těla odstraněno snadno, nebo operativně komplikacemi.

Jaký je současný stav i tendence vývoje ozbrojených sil uvedených východoevropských států popisuje redakčně zpracovaný a upravený článek Informačních zpráv ÚVI H. Škorpiové (č. 801 a 802).

RUSKO

Definitivnímu rozhodnutí o zahájení výstavby ozbrojených sil Ruska předcházelo poměrně ožité období, během něhož Rusko prosazovalo nutnost budování silných Spojených ozbrojených sil SNS, teprve později jejich společnou reformu a vytvoření národních ozbrojených sil jednotlivých států SNS. Ostatním státům SNS však připadalo jednodušší jednotné ozbrojené síly rozdělit. V důsledku toho jednotky s nejvyšší bojeschopností, vyzbrojené moderní technikou, i strategické sklady připadly Ukrajině a Bělorusku a obrovské množství braní skončilo v arzenálech Ázerbájdžánu a Arménie. Mnohé státy odmítly řešit otázky ojenského nástupnictví za bývalý SSSR, některé vyžadovaly pro své národní armády výšení kvót schválených Sovětským svazem podle smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě. Za této situace si Rusko, které jako nástupce SSSR slíbilo dodržovat ustanovení uvedené smlouvy, nemohlo údajně dovolit nemít vlastní ozbrojené síly.

K dalším příčinám rozhodnutí o výstavbě vlastních ozbrojených sil patřila i **neexistence statutu ozbrojených sil bývalého SSSR**, rozmístěných na území svrchovaných nezávislých států a zatažených do národnostních sporů. Navíc Rusko odpovídá za většinu vojenských výdajů SNS. Bylo tedy nezbytné, aby reagovalo na narůstající problémy uvnitř Spojených ozbrojených sil SNS, provázené odchody mladých důstojníků do zálohy, rozkrádáním výzbroje a dezercí. V důsledku toho, že chybí zákonodárné akty, začal se rozpadat **obrný průmysl** zasažený živelnou konverzí a ekonomickým chaosem. Kritická situace hrozí mohutnému vědeckotechnickému potenciálu vojenskoprůmyslového komplexu. V současné době se podle prohlášení viceprezidenta Ruska A. Ruckého nachází na pokraji bankrotu 21 % ruských podniků obranného průmyslu a dalších 43 % se v blízké době zařadí mezi málo rentabilní.

Rozhodnutí o výstavbě vlastních ozbrojených sil neznamená, že Rusko opouští zásadu **kolektivní obrany**. Současně s tím, že převzalo vojska pod svou jurisdikci a přiznalo jim statut ruských vojsk, delegovalo Rusko na vrchní velení spojených ozbrojených sil pravomoc

operativně je využít pro obranu svrchovanosti a územní celistvosti všech států SNS. Jde o strategické síly, tak síly všeobecného určení. Délka platnosti delegovaných pravomocí závisí na schopnosti států SNS uzavřít mnohostranné smlouvy o společné obraně a vyhlásit pro Spojené ozbrojené síly SNS útvary (jednotky) svých národních armád. Ochotu společnému postupu prokázaly státy SNS uzavřením Smlouvy o kolektivní bezpečnosti v Taškentu 15. 5. 1992.

U připravované **vojenské doktríny Ruska** je zákonodárný proces schvalování přibližně stanoven. Doktrína má být předložena prezidentem ke schválení Nejvyššího sovětu Ruska federace. V případě schválení se po právní stránce stává pro všechny závazným právním aktem.

Je zřejmé, že vyjádřit v jednom právním aktu celý komplex vojenských vztahů ve všech podrobnostech je nemožné a navíc neúčelné. Proto vojenští odborníci konstatují, že Rusko by mohlo přijmout takový zákon, ve kterém by byl zakotven pouze soubor základních názorů na otázky vojenské politiky, a to např.:

- hlavní mezinárodněprávní závazky států v oblasti vojenství, vyplývající pro Rusko z příslušných mezinárodních smluv,
- důvody a postup nasazení ozbrojených sil, včetně v zahraničí,
- pojem "ozbrojeného napadení" jako důvod pro zahájení individuální nebo kolektivní sebeobrany v souladu se Stanovami OSN,
- mechanismus rozhodování o použití zbraní hromadného ničení v souladu s normami mezinárodního práva,
- zásady vojenské výstavby atd.

Podobný právní dokument by neměl přímou platnost. Musely by mu být přizpůsobeny ostatní vojenské zákonodárné akty.

Ve prospěch právní úpravy vojenské doktríny hovoří i fakt, že Rusko nebylo samostatným subjektem mezinárodního práva od roku 1917. V současné době, kdy se stalo stálým členem Rady bezpečnosti OSN, nese hlavní odpovědnost za zachování míru a bezpečnosti a přijetí příslušné vojenské doktríny má přispět k upevnění důvěry v ně ze strany států světového společenství.

Podle názoru viceprezidenta Institutu národní bezpečnosti a strategických výzkumů A. Saveljeva je při tvorbě vojenské doktríny Ruska nezbytné jednoznačně odpovědět na otázky, jaká je v současné době pravděpodobnost vojenského ohrožení Ruska, koho lze považovat za jeho potenciálního protivníka. Existují názory, počínaje tím, že ohrožení je možné ze všech směrů a konče popíráním jakéhokoli ohrožení. Jak tento problém hodlá řešit zpracovatel vojenské doktríny není zatím známo. Někteří vojenští odborníci se domnívají, že z politického hlediska by zájmem Ruska odpovídalo upuštění od doktrinárního definování jak stupně ohrožení, tak potenciálních protivníků. Současně se zdá zcela zřejmé, že pokud jde o konkrétní vojenskou výstavbu a konkrétní vojenskou přípravu státu, je tak abstraktní pojetí problému nepřijatelné i z vojenského hlediska.

V souvislosti s tím se navrhuje kompromisní řešení, kterým by údajně mohlo být prosazeno teze o "potenciálním ohrožení" z toho kterého směru (ze západu, jihu, východu). Přitom by vojenská doktrína nemusela nutně definovat stupeň pravděpodobnosti ohrožení.

Z tohoto hlediska by se podle odborníků mělo přistupovat i k vytyčování úkolů, na které by se měly ozbrojené síly v době míru připravovat a v době války je plnit. Nové úkoly by měly být reálnější než dříve, jejich plnění by nemělo odčerpávat nadměrné finanční prostředky a navíc by tyto úkoly neměly mít ve vztahu k sousedním státům provokativní charakter. Současně by však měly skutečně zajišťovat bezpečnost Ruska, a to jak z hlediska odvrácení možného napadení, tak z hlediska odstraňování jeho následků za použití ozbrojených sil.

S odvoláním na tyto požadavky je považováno za účelné posoudit takovou variantu vojenské doktríny, která by nebyla založena na jednotném, svým způsobem univerzálním přístupu k vytyčování hlavních úkolů, nýbrž na několika koncepcích, orientovaných podle

grafických směrů potenciálního ohrožení. Tato pojetí by sjednotila **vojenskopolitická** **žka doktríny**, v ní lze vytyčit hlavní principy vojenské politiky Ruska, včetně odmítnutí užití jaderných zbraní jako první a vojenské síly pro řešení mezinárodních sporů, souhlasu s výšenou odzbrojení aj. Samostatnou složku by měla tvořit **jaderná doktrína Ruska**.

Prí zachování uvedeného přístupu by měly být úkoly ozbrojených sil optimalizovány závislosti na strategickém směru. Je považováno totiž za zřejmé, že např. ohrožení ze padu bude mít jiný charakter než z východu nebo z jihu. Odborníci zastávají názor, že ze padního směru by se Rusko střetlo s protivníkem, který by se opíral převážně o svou žhnickou převahu a současně byl zranitelný z hlediska "lidského činitele".

Z těchto důvodů se nejlepší variantou "**západní strategické koncepce**" může stát opora hradně o obranu, a to o obranu uspořádanou podle principu "ohnisek odporu" do hloubky žstního území. Útočný potenciál evropských sil Ruska by přitom měl být omezen úrovní nožňující zasazení taktických protiúderů. To všechno by mělo umožnit, aby měly takovou rukturu, která by ze strategického hlediska nemohla být považována za útočnou. Současně měla poskytnout možnost dosáhnout hlavního cíle v možné válce, a to zastavit bojovou nnost hned v počátečním stadiu a za podmínek výhodných pro Rusko.

Zcela jiný přístup by měl být údajně zvolen pro "**východní**" a "**jižní strategickou koncepci**". Zde by měla být za nejpříjemnější považována varianta obrany "na předsunutých arách". V době míru by přitom hlavní síly měly být rozmístěny v hloubce území Ruska možnost rychlého přesunu k těmto "předsunutým čarám" v případě vzniku reálné úhrzy apadení.

Z vojenskotechnického hlediska mohou být tato pojetí založena na předpokládané chnické převaze ruských ozbrojených sil nad potenciálním agresorem. Jejich hlavním kolem by mělo být zabránění průlomu protivníka do hloubky území Ruska a jeho odrazení, kud bude v počátečním stadiu nezdařilé.

Výstavba ozbrojených sil

V souladu s Deklarací o státní svrchovanosti Ruska a se Zákonem o bezpečnosti vyhlásil rezident B. Jelcin svým výnosem ze 7. května 1992 vznik ozbrojených sil Ruska. Uvádí se něm, že vytvořením vlastních ozbrojených sil Rusko zachovává a potvrzuje:

- přejímání nejlepších bojových a hrdinských tradic ruské armády, využití ozbrojených sil ochraně svobody a nezávislosti Ruska, k zajištění jeho bezpečnosti a svrchovanosti,
- přijaté závazky o plnění uzavřených mezinárodních smluv a dohod v oblasti snižování ýzbroje a odzbrojení; vyzývá členské státy SNS k uzavření smlouvy o kolektivní bezpečnosti.

V souladu s tímto výnosem mají být ozbrojené síly Ruska budovány na základě:

- kontroly vojenských struktur nejvyššími orgány státní moci,
- souladu organizačního členění, bojového složení a početních stavů vojsk (sil) s pojetím bezpečnosti Ruska,
- mnohonárodnostní armády doplňované na základě smíšeného principu (jak branci povolávanými na základě smíšeného principu, tak branci povolávanými na základě všeobecné vojenské povinnosti, tak dobrovolníky na smlouvu),
- nedílné velitelské pravomoci,
- stálé bojové připravenosti,
- dodržování národních historických tradic, norem mezinárodního práva a světových zkušeností z vojenské výstavby.

Ve svém výnosu prezident republiky ukládá:

■ Do ozbrojených sil Ruska zahrnout vojenské řídicí orgány, svazy, svazky, útvarů, zařízení, organizace a vojenské školy bývalých ozbrojených sil SSSR, rozmístěné na území Ruska, a také uskupení vojsk a sil vojenského námořnictva za hranicemi Ruska, které spadají pod jeho jurisdikci. Zachovat současný systém velení strategickými silami v souladu s dříve schválenými smlouvami. (Strategické síly na území Ruska jsou součástí Spojených ozbrojených sil SNS.) Vyčlenit v Rusku příslušné síly a prostředky k dispozici vrchnímu velitelovi Spojených ozbrojených sil SNS.

■ Ministerstvu zahraničních věcí spolu s ministerstvem obrany Ruské federace na základě mezistátního jednání definovat statut vojsk (sil) rozmístěných na území jiných států, které nejsou součástí jejich vlastních ozbrojených sil a strategických sil SNS.

■ Do schválení příslušných zákonodárných dokumentů o obraně byl vrchním velitelem ozbrojených sil Ruska pověřen jeho prezident jako vrchní velitel (a to do 18. 5. 1999). V současnosti je pověřen armádní generál Pavel Gračov - bývalý předseda státního výboru pro obranu.

■ Ministerstvu obrany Ruska se ukládá v průběhu výstavby ozbrojených sil vypracovat a předložit návrhy na:

- obsah reformy v ozbrojených silách,
- snížení početního stavu a bojového složení ozbrojených sil Ruska i výdajů na jejich provoz s přihlédnutím k postupné profesionalizaci ozbrojených sil,
- opatření, zajišťující sociální a právní ochranu vojáků, osob propuštěných z činné vojenské služby, veteránů, vojáků-internacionalistů a jejich rodinných příslušníků,
- reorganizaci systému výroby a nákupu vojenské techniky pro ozbrojené síly Ruska,
- organizaci zajištění spolehlivé ochrany strategicky důležitých objektů na území Ruska.

Hlavní rysy ozbrojených sil Ruska byly vymezeny již v prohlášení Prezidia Nejvyššího sovětu Ruské federace "O prioritách vojenské výstavby Ruské federace" schváleném 1. 4. 1992.

V prohlášení se uvádí, že ozbrojené síly Ruska mají být pověřeny výhradně ochranou nezávislosti a územní celistvosti Ruska i plnění jeho mezinárodních závazků.

V současné době již nikdo nepopírá, že nebezpečí války se celkově snížilo. V blízké budoucnosti se neočekává rozpoutání světové nebo jiné rozsáhlé války. Je však dále možno vzniku malých lokálních konfliktů. Neexistují záruky, že nedojde k většímu ohrožení států. V důsledku toho údajně nelze upustit od vyvážené a promyšlené obranné politiky.

Z hodnocení mezinárodní situace vyplývá, že při výstavbě ozbrojených sil je v současné době nutné prosazovat požadavek jejich vysoké mobility a životnosti, založených na nejnovějších výsledcích vojenskotechnických věd, a vysoký profesionalismus vojáků. V souvislosti s tím musí být strategická obrana podle názoru viceprezidenta Ruska A. Ruckého budována tak, aby neomezovala manévrovací schopnost vojsk, aby strategické čáry představovaly silný "štít" posílený leteckými, raketovými, aeromobilními a námořními silami rychlé reakce s vysokou manévrovací schopností. Vzhledem k tomu, že ruská ekonomika se nachází ve stadiu reformy i z dalších důvodů, nemožno uvedené změny proběhnout v Rusku jednorázově, nýbrž formou postupných opatření, odpovídajících reálným podmínkám a možnostem země.

Za hlavní linii výstavby ozbrojených sil Ruska je považováno jejich budování na základě existující struktury ozbrojených sil při současném radikálním snížení jejich počtu a výzbroje všech typů na úrovni nezbytně nutnou pro zajištění spolehlivé obrany státu i jeho spojenců. Za jeden z jejich hlavních úkolů je považováno odvrácení vzniku lokálních střetů.

Z ekonomického hlediska je považováno za nejdůležitější co nejvíce využít existující vojenský potenciál a již vybudovanou infrastrukturu ozbrojených sil bývalého SSSR, rozmístěného na území Ruska.

Proces výstavby ozbrojených sil Ruska má být provázen současnou radikální reformou

iech oblastí jejich činnosti. V oblasti vojenskopolitického řízení se důraz klade na vypracování mechanismu spolehlivé civilní kontroly ozbrojených sil. Ke změnám má dojít / koncepci práv a povinností prezidenta, Nejvyššího sovětu a vlády Ruska v oblasti obrany. řesně vymezeny mají být funkce státních a vojenských orgánů řízení, zajištěna co největší veřejná informovanost i otevřenost sféry vojenské činnosti, těsné spojení s veřejností.

Uvedená radikální reforma má být uskutečňována mj. i pomocí přesného rozdělení **pravomocí mezi orgány přímého vojenského řízení** (mezi ministerstvo obrany a generální štáb). Přitom by měla být zejména dodržena zásada přísného vymezení funkčních povinností oblasti řízení vojsk.

Po rozdělení pravomocí by mělo **ministerstvo obrany** plnit následující hlavní úkoly:

- vytyčovat hlavní směry a uskutečňovat vojenskou a vojenskotechnickou politiku,
- plánovat a provádět státní mobilizační opatření (doplňování, rozvoj infrastruktury, přípravu štábu a obyvatelstva, ekonomiky a systémů řízení),
- přípravu vojenského rozpočtu,
- materiální a technické zabezpečení ozbrojených sil,
- provádět konverzi obranného průmyslu,
- plnit sociální programy v ozbrojených silách aj.

Přímé řízení vojsk má vykonávat vrchní velitel ozbrojených sil prostřednictvím generálního štábu, velitelů druhů ozbrojených sil, svazů, svazků a útvarů. Jejich řídicí funkce by měly zahrnovat:

- strategické a operační plánování bojového použití ozbrojených sil,
- organizaci opatření k udržení bojové a mobilizační připravenosti, k operační a bojové přípravě vojsk (sil) a štábů,
- vymezování organizační a personální struktury vojenských uskupení i potřeb doplňování personálu a vojenské techniky,
- organizaci součinnosti s velením Spojených ozbrojených sil SNS,
- řízení ozbrojených sil v míru i za války.

Zvláštní místo ve výstavbě ozbrojených sil Ruska má zaujímat řešení **problémů vojensko-technické politiky**. V podmínkách snižování finančních prostředků na obranu je udržení nejnižší nezbytné úrovně technické vybavenosti ozbrojených sil údajně možné pouze za předpokladu, že bude stanoveno pořadí ve vývoji a nákupu vojenské techniky. Podle názoru odborníků by měla být přiznána přednost rozvoji strategických zbraní, protivzdušné obrany, dálkového, dopravního, frontového, zvláště vojskového bitevního, letectva a vrtulníkových jednotek, vysoce přesných raketometů průzkumných prostředků, průzkumných palebných kompletů krátkého, středního a velkého dosahu, radioelektronického boje, vysoce mobilních chráněných prostředků řízení boje a vojsk.

Plánovaná struktura ozbrojených sil

Na území Ruska je v současné době rozmístěno přibližně 2,1 miliónu vojáků. Jejich počty se mohou po stažení jednotek z území Pobaltí a jiných oblastí SNS zvýšit o dalších 400 tisíc. Nejen z finančních důvodů, ale i vzhledem ke svému novému politickému pojetí nemůže Rusko udržovat tak početné ozbrojené síly. Vytvořením ministerstva obrany mají být položeny základy hlubokých reforem ve vojenství. Jedním z hlavních úkolů má být snížení početních stavů ozbrojených sil Ruska, zejména vojenských řídicích orgánů.

Strategické síly mají být prostředkem k odvrácení světových válek proti Rusku a ostatním členským státům SNS. Jejich složení má být stanoveno na smluvním základě se zřetelem k nezbytnosti zachování prostředků, které nejvyšší měrou odpovídají požadavkům jaderné bezpečnosti a minimálních nákladů. V prohlášení Prezidia Nejvyššího sovětu Ruska se uvádí, že hlavním faktorem odstrašování od vyvolávání velkých konfliktů a lokálních válek proti

Rusku a jiným členským státům SNS se mají stát síly disponující výsokými přesnými zbraněmi a jejich nosiči. Dokument uvádí, že operativní neutralizace možných vojenských konfliktů vyžaduje vybudování výsoké mobilní "síly všeobecného určení" ve složení několika uskupení pozemního vojska a vojenského námořnictva.

Ozbrojené síly Ruska mají zahrnovat tři základní složky. Rozhodující složkou pro zajištění bezpečnosti země mají zůstat **strategické síly**. Vzhledem k tomuto úkolu má být prováděn i snižování jejich počtů. **Síly všeobecného určení** mají kromě dalších druhů vojsk zahrnovat početně nevelké mobilní svazky pozemního vojska. Uvažuje se o jejich rozmístění ve třech hlavních oblastech Ruska, v nichž se mají vytvořit tři vojenské okruhy - Západní, Sibiřský a Východní. Třetí složkou ozbrojených sil se stanou **zálohy**. Uvažuje se o využití národních gard organizovaných podle amerického vzoru, která by se mohla stát silnou profesionální zálohou. Podle propočtů odborníků by bojové přípravě gardistů (v době jejich osobního volna a ve zvlášť určené dny) mělo být věnováno měsíčně více času, než je dnes na výcvik vojáků základní služby.

Ruská garda má plnit následující hlavní úkoly:

- ochraňovat prezidenta republiky a všechny ústavní struktury vytvořené demokratickým parlamentem Ruska,
- odstraňovat následky živelních pohrom a průmyslových havárií,
- bojovat proti terorismu, narkomanii a banditismu,
- zapojovat se do ochrany veřejného pořádku při politických shromážděních i živelných lidových vystoupeních.

Početní stavby této gardy mají být doplňovány smluvně nábořem dobrovolníků ve věku 20 až 40 let. Služba v gardě nemá mít charakter alternativní služby, nemá tedy nahrazovat povinnou základní vojenskou službu.

Bojový výcvik ruské gardy má probíhat na základě bývalé divize KGB F. Dzeržinského. Zde má být rozvinuta první brigáda v počtu 3 až 5 tisíc příslušníků. Zbraně má garda používat pouze ve výjimečných případech, kdy jiné prostředky nebudou účinné.

Podle plánovaného organizačního členění mají brigádu ruské gardy tvořit 2 divize (protitanková a protiletadlového dělostřelectva) a 7 praporů (ochrany prezidenta, boje proti terorismu, ženijní, materiálního a technického zabezpečení, speciální automobilové a tankové techniky, 2 motostřelecké prapory). Z toho např. prapor boje proti terorismu mají tvořit útvary pro pozemní operace, pro operace na letištích, pro námořní operace a rota materiálního a technického zabezpečení. Ženijní prapor bude složen z čtyř ženijního a technického průzkumu, vyprošťovací a záchranné roty, speciální roty, ženijní a technické roty, roty pro zatarasování a odzatarasování, roty materiálního a technického zabezpečení. Plánuje se také vytvoření samostatného dopravního vrtulníkového pluku.

Snižování početních stavů ozbrojených sil Ruska by podle názoru odborníků nemělo organizačně působit vážné problémy, složitá je však situace z hlediska ekonomického a demografického. V tomto roce může Rusko zabezpečit údajně 20 % potřebného počtu povolanců, dochází ke snížení počtů vlastně "samostatně". Také by podle názoru odborníků mohlo dojít k přechodnému vytvoření **důstojnických pluků** 1 miliónu důstojníků, jejichž počet odpovídá plánovaným početním stavům ozbrojených sil Ruska. Znamenalo by to téměř okamžitou profesionalizaci armády. V těchto plucích by musely být sníženy hodnostní a funkční kategorie důstojníků, ale platy by mohly zůstat zachovány.

Klíčovým problémem snižování stavů zůstává **sociální ochrana propouštěných vojáků**. Náčelník hlavní kádrové správy spojených ozbrojených sil SNS genplk. J. Rodionov zdůraznil, že násilím žádný důstojník propuštěn nebude. Do zálohy mají odejít především ti, kdo mají již nárok na vojenský důchod. V současné době výše důchodů vojáků s výsluhou 20 let odpovídají přibližně důchodům vojáků z výsluhou 25 let. Kromě toho je připravován zákon o poskytování vojenských důchodů již pro vojáky s výsluhou 15 let.

Byl vypracován návrh řešení ubytovacích problémů vojáků, a to plánovanou výstavbou 56

lc bytů pro důstojníky, i kompenzací od státu ve výši 100 až 150 tisíc rublů těm, kteří si sami jdou byt nebo dům na venkově ke koupi.

Návrh struktury ozbrojených sil Ruska dle A. Ruckého:

- Početní nepřítis velké síly (aeromobilní pluky, brigády, divize) "stálé připravenosti" (chlé reakce), rozmístěné tak, aby mohly účinně čelit jakémukoli vnějšímu ohrožení, schopné odrazit agresi lokálního rozsahu.

- Aeromobilní posilová vojska vyzbrojená těžkou vojenskou technikou a raketomety, schopná rychle se přesunovat a plnit úkoly podpory vojsk (sil) rychlé reakce v co nejkratší době v kterékoli oblasti státu.

- Strategické zálohy, formované ze záložních vojsk v době ohrožení během agrese pro řešení úsilí, pokud se nepodaří vývoj ozbrojeného konfliktu zastavit silám stálé připravenosti aeromobilními vojsky.

Toto členění ozbrojených sil by zajistilo možnost odpovídajícího zvýšení bojové síly zadržení nebo odrazení agrese na libovolném strategickém směru.

Během výstavby a reformy ozbrojených sil Ruska má dojít k **podstatným změnám ve všech druzích ozbrojených sil**. Značně se mají snížit jejich početní stavy a změnit organizační členění. Při tom má zůstat zachována úloha **raketového vojska strategického řčení jako hlavní součásti strategických jaderných sil**. Dále:

- **Pozemní vojsko** přejde převážně na sborový, divizní a brigádní systém při značném nížení počtu svazů a svazků. Současně se zvýší bojové možnosti, dojde k aeromobilnímu autonomnímu charakteru činnosti nových uskupení na libovolných strategických směrech.

- **Vojsko protivzdušné obrany** bude vybudováno na teritoriálním principu. Celé území Ruska bude rozděleno na pásma protivzdušné obrany, jejichž hranice by byly shodné s hranicemi okruhů (armád) protivzdušné obrany.

- **Vojské letectvo**, jako jeden z neúčinnějších druhů ozbrojených sil Ruska s nejvyšší nanévrací schopností bude organizačně sestaveno z útvarů vzdušného výsadkového sboru, frontového a vojenského dopravního letectva.

- Vojenské námořnictvo se podrobí podstatné reformě, v důsledku postojů pobaltských států musí změnit bojovou sestavu a systém základen ruské pobaltské flotily. Za každou cenu bude snaha udržet ruskou černomořskou flotilu, zachovat v ní 80 % současného početního stavu příslušníků a plavidel ruského vojenského námořnictva. U severní a tichooceánské flotily zachovat do roku 1995 současné členění, urychleně vyřešit otázky oprav a technické obsluhy hladinových plavidel, ponorek. K obraně námořního prostoru a pobřeží vytvořit smíšené síly stálé připravenosti. Posílit systémy obrany námořních základen raketomety, silami protivzdušné obrany a námořní pěchoty.

- **Speciální vojsko** projde hlubokou reformou v jeho složení. **Vojsko civilní obrany** se včlení z ozbrojených sil Ruska a podřídi Státnímu výboru pro civilní obranu, mimořádné situace a odstraňování následků živelních pohrom. **Stavební vojsko** podřízené různým civilním resortům vzhledem k současnému nárůstu jeho významu bude převedeno do podřízenosti ministerstva obrany. **Železniční stavební vojsko** bude začleněno do ženíjního vojska.

Etapy výstavby ozbrojených sil

V **první etapě** (rok 1992) má být dobudováno ministerstvo obrany. Funkce generálního štábu by mohly být přeneseny na generální štáb Spojených ozbrojených sil SNS s tím, že by se z něj později včlenil orgán, který by plnil funkce štábu spojených ozbrojených sil. Pod jurisdikci Ruska měla být převedena vojska (síly) rozmístěná na území Ruska, v zahraničí

i vojska (síly) rozmístěná na území států SNS, která nejsou součástí jejich národních armád. Urychleně měl být vytvořen systém sociálních záruk vojáků a jejich rodinných příslušníků i osob uvolněných z činné vojenské služby do zálohy, či výslužby. Měly by být dpracovány a schváleny návrhy početních stavů a členění ozbrojených sil Ruska, vymezen postu období, termíny jejich reformy a snížení (o 700 tis. vojáků).

Ve druhé etapě (1993 až 1994) má pokračovat snižování a vojenská reforma. Má b dokončen odsun vojsk z Německa, Polska a Moldavska na území Ruska, vytvořena uskupe ozbrojených sil. Během této doby se má stabilizovat situace v ozbrojených silách. Má b zaveden přechod ke sníženému principu doplňování i na základě povolávání branců, uzav rání smluv s dobrovolníky. Má se zvýšit prestiž vojenské služby pomocí právní ochran zvýhodněním celého materiálního zabezpečení atd.

Do konce této etapy mají zůstat druhy ozbrojených sil (raketové vojsko strategickéh určení, speciální vojsko, vojsko protivzdušné obrany, vojenské letectvo, vojensk námořnictvo). To má umožnit zachovat současný systém bezpečnosti velení i bojeschopnos a předejít zbytečným výdajům. Na přechodné období budou zachovány vojenské okruh vzhledem k rozmístování vojsk odsunovaných na území Ruska a při jejich zabezpečení.

Ve třetí etapě (1995 až 2000) má být dokončen odsun vojsk Severozápadní skupiny (Pobaltí). Tento proces by z předpokladu vstřícných opatření těchto států mohl být údajn urychlen. Má být dokončeno také snižování ozbrojených sil v souladu se smlouvou o str tegických útočných zbraních a smlouvou o konvenčních ozbrojených silách v Evropě, její reforma a převedení na nové organizační členění, včetně reorganizace druhů ozbrojenýc sil a druhů vojsk. Má se konkrétně přistoupit k postupnému snižování a reorganizaci orgán velení vojenských okruhů. Tím mají být posíleny armádní a sborové orgány velení.

Zásadní snižování početních stavů ozbrojených sil (z 2,8 miliónů) má být postupn během všech etap vojenské reformy a výstavby ozbrojených sil Ruska. Do konce 2. etap; má dojít ke snížení na 2,1 miliónu osob a dokonce 3. etapy na 1,5 miliónu osob. Současné mají být řešeny všechny sociální otázky propouštěných vojáků.

Uskutečnění plánovaných opatření včetně odsunu vojsk ze Zakavkazska, Podněstří a dalších oblastí SNS, sociální zabezpečení vojáků, snížení počtu ponorek s jaderným pohonem, strategických a dalších zbraní si vyžádá rozpočtové výdaje ve výši 1,5 biliónu rublů.

Ministerstvo obrany je označováno za "ministerstvo reformy", neboť musí nejprve provést reformu ozbrojených sil, které má řídit. Pro jeho vybudování má být využita infrastruktura bývalého ministerstva obrany SSSR. Početní stavy vojenských řídicích orgánů mají být sníženy o 40 až 45 %. Podle návrhu státní komise nemá být ministerstvo obrany Ruska vojenským řídicím orgánem, nýbrž politicko-administrativním. O tom svědčí i plánované personální složení, v němž mají převládat civilní zaměstnanci. Hlavní náplní činnosti ministerstva má být vypracovávání zásad vojenské politiky Ruska a její uplatňování v praxi.

Strukturu ministerstva mají tvořit správy v čele se zástupci ministra obrany. Předpokládá se vytvoření:

- správy sociálního zabezpečení a sociální ochrany vojáků,
- rozpočtové finanční správy,
- správy materiálně technického a týlového zabezpečení,
- vojenskotechnické správy.

Rozpočtové finanční správu a správu materiálně technického a týlového zabezpečení by řídili představitelé průmyslu a ekonomové. Vojenskotechnická správa by měla určovat perspektivní vzory vojenské techniky. Na základě konkursů by byly zadávány vojenské objednávky podnikům. Vojenskotechnická politika by podle názoru odborníků měla spadat do kompetence vlády, stejně jako kádrová politika.

Generální štáb se má stát výlučně vojenským řídicím orgánem. Má soustředit ve svých rukou veškeré řízení vojsk (operační velení, bojovou přípravu a udržování bojové přípra-

nosti vojsk). Považuje se za účelné v tomto roce přenést funkce generálního štábu zbrojených sil Ruska na generální štáb Spojených ozbrojených sil SNS s tím, že by se z něj ozději vyčlenil orgán, který bude plnit funkce štábu Spojených ozbrojených sil SNS.

Snížování strategických útočných zbraní v Rusku

Rusko je jako subjekt mezinárodního práva a člen Rady bezpečnosti OSN považováno za právního nástupce bývalého Sovětského svazu při plnění závazků vyplývajících ze smlouvy o strategických útočných zbraních a ze smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě. Rusko prosazuje nejen její důsledné plnění, ale i úplné odstranění jaderných zbraní a dalších zbraní hromadného ničení.

Pro snížení strategických útočných zbraní byla provedena následující opatření:

- Ze stavu bojové připravenosti bylo vyřazeno přibližně 600 pozemních a námořních balistických řízených střel (téměř 1250 kusů jaderné munice), 6 ponorek na jaderný pohon a těžké bombardovací letouny Tu-95MS a Tu-160.

- Z podzemních odpalovacích základů bylo staženo 130 mezikontinentálních balistických řízených střel, z toho 68 jich bylo zničeno, 49 podzemních odpalovacích základů bylo zrušeno a na 89 bylo demontováno zařízení.

- Od října 1991 údajně zůstávají všechny mobilní mezikontinentální řízené střely (přepřavitelné po železnici) v místech stálého rozmístění.

- Je zastavena výroba leteckých a námořních střel s plochou dráhou letu velkého dosahu s jadernou municí.

Počty strategických útočných zbraní ve stavu bojové připravenosti mají být sníženy na dohodnuté stropy místo za 7 již do 3 let.

Plnění závazků vyplývajících ze smlouvy o konvenčních ozbrojených silách v Evropě je Ruskem považováno za jeden z nejdůležitějších faktorů budoucího uspořádání evropského i celosvětového bezpečnostního systému. Rusko prosazuje, aby smlouva vešla v platnost a byla plněna v co nejkratší době.

BĚLORUSKO

Výstavba ozbrojených sil Běloruska byla oficiálně zahájena 20. března 1992. Jejich členění je připravováno z bývalého Běloruského vojenského okruhu, který byl v souladu s usnesením Rady ministrů Běloruska 6. května 1992 zrušen. Všechny svazky a útvary rozmístěné na území republiky, které nebyly zařazeny do strategických sil SNS, byly převedeny do podřízenosti ministerstva obrany Běloruska.

Ministerstvo obrany Běloruska vzniká na základě organizačního členění štábu bývalého Běloruského vojenského okruhu. Zpracováním zákonodárných dokumentů k otázkám obrany a řešením dalších souvisejících otázek byli pověřeni důstojníci a generálové bývalého štábu okruhu. Jeho bývalý náčelník genpor. Pavel Kozlovskij byl jmenován ministrem obrany Běloruska.

V současné době se zpracovává **vojenská doktrína Běloruska**. Její obsah vychází z toho, že v Deklaraci o státní svrchovanosti se Bělorusko prohlásilo za neutrální a nejaderný stát. Z jeho území byly již staženy všechny taktické jaderné zbraně, připravuje se stažení strategických. Vojenská doktrína má mít výhradně obranný charakter.

Strukturu ozbrojených sil Běloruska má tvořit pozemní vojsko, vojenské letectvo, vojsko protivzdušné obrany a jednotky zvláštního určení. Ze 130 tisíc příslušníků bývalého Běloruského vojenského okruhu lze podle názoru předsedy parlamentní komise republiky pro

otázky národní bezpečnosti, obrany a boje s trestní činností M. Griba v národních ozbrojených silách ponechat nejvýše 100 tisíc. Podle prohlášení ministra obrany v parlamentu má být v budoucnu početní stav ozbrojených sil Běloruska sníženy na 90 tisíc.

Struktura druhů ozbrojených sil není ještě přesně stanovena. Podle názoru ministra obrany Běloruska se má upustit od budování velkých divízií, které nemají předpoklady vešle účinnou bojovou činnost v lesnatém a bažinatém terénu. Mají být budovány početně nevelké brigády s vysokou palebnou silou a manévrovací schopností.

V bývalé Běloruské SSR byly rozmístěny 72 mezikontinentální balistické řízené střely, 11 vševojskových divízií, jedna samostatná armáda protivzdušné obrany a letectvo pozemního vojska. Udržovat veškerou vojenskou techniku a vojenské útvary není z ekonomických důvodů možné. **Výzbroj** ozbrojených sil Běloruska má tvořit 2000 tanků, 2500 obrněných vozidel, 1700 dělostřeleckých systémů, 320 bojových letounů a 130 vrtulníků. Podle propočtu vojenských odborníků by výdaje na tuto výzbroj měly činit v současných cenách 20 miliard rublů. Vzhledem k tomu, že běloruský obranný průmysl vyrábí zbrojní sortiment, který potřebují i Spojené ozbrojené síly SNS a národní ozbrojené síly jeho jednotlivých států, je v obecném zájmu, aby byly navázány úzké styky s nimi ve sféře materiálně technického zabezpečení.

V souladu se zákonem o všeobecné vojenské povinnosti a vojenské službě mají být ozbrojené síly doplňovány na základě **smíšeného principu**. V jednom odvodním termínu lze povolovat do základní vojenské služby přibližně 20 tisíc branců. V době míru vykonává každoročně základní vojenskou službu přibližně 60 tisíc vojáků. Tyto počty lze podle uvedeného zákona doplnit dobrovolníky ve věku od 20 do 35 let. Výhradně povolanci běloruské národnosti může být údajně kontingent vojáků základní služby doplněn až po jarním odvodním termínu v roce 1993.

Výstavba ozbrojených sil Běloruska má být podle prohlášení ministra obrany P. Kozlovského rozdělena do dvou etap. První etapa (přechodné období) má trvat dva roky. Během této doby mají být sníženy početní stavy (na asi 90 tisíc osob), připraveny právní a materiální základy pro samostatnou existenci ozbrojených sil. V roce 1992 měly být rozpuštěny 62 útvarů rozmístěných na území Běloruska. O 15 až 20 % se má snížit počet důstojníků v řídicích strukturách. Počet generálských funkcí má být snížen o 30 až 40 %. V první etapě výstavby ozbrojených sil má být převedeno do zálohy 20 až 22 tisíc důstojníků. Ve druhé etapě má být uskutečněna reforma rozčlenění druhů ozbrojených sil a dokončeno snížení početních stavů na optimální úroveň.

Jedním z problémů, na které již od počátku výstavba ozbrojených sil naráží, je **příprava národních důstojnických kádřů**. Podstatně se snížil zájem o studium v důstojnických školách (z více než 3000 uchazečů na 670 ročně), což v podstatě vylučuje možnost výběru uchazečů. Důstojníci mají být připravováni ve dvou současných důstojnických školách: ve vojenském pedagogickém učilišti, v protiletadlovém a raketovém učilišti protivzdušné obrany. V ostatních odbornostech se budou budoucí důstojníci ozbrojených sil Běloruska připravovat v jiných státech SNS. Specialisté v oblasti týlového zabezpečení a ekonomiky mají být připravováni v civilních vysokých školách.

Ekonomické propočty ukazují, že **početní stavy důstojnického sboru** bývalého Běloruska vojenského okruhu (asi 44 tisíc důstojníků, z toho 70 % ruské národnosti) bude třeba snížit téměř o třetinu. Z důstojníků, kteří by měli být z ozbrojených sil propuštěni, má nárok na vojenský důchod každý šestý. Přibližně 45 tisíc důstojníků běloruské národnosti (v důstojnickém sboru bývalého Běloruského vojenského okruhu jich bylo pouze 5 tisíc) vykonává činnou službu v jiných státech SNS nebo v zahraničí. O návrat do Běloruska jich zatím projevilo zájem asi 6 tisíc a tento počet se neustále zvyšuje. Již v současné době je zřejmé, že do ozbrojených sil Běloruska bude možné převést jen některé.

Mnozí odborníci prohlašují, že Bělorusko v současné době vlastně národní ozbrojené síly nemá. Bývalý Běloruský vojenský okruh je údajně mnohonárodním jak svým složením, tak charakterem plněných úkolů. Ve výcvikových střediscích jsou připravováni tisíce nižších velitelů a specialistů pro ozbrojené síly Ruska, Ukrajiny i další státy SNS. Více než tisíc těchto kádřů se připravuje za hranicemi Běloruska. Všichni se mají v nejbližší době vrátit k výkonu jiných služeb do příslušných národních armád. Počítá se s tím, že výměna kádřů s ostatními státy SNS dále zhorší špatné sociální postavení důstojníků ozbrojených sil Běloruska a jejich rodin.

Důstojníci, kteří se mají vrátit do Běloruska v rámci odsunu jednotek bývalé Sovětské armády z Německa, nebudou vyžadovat výdaje z rozpočtu republiky. Výstavbu bytů pro ně v Bělorusku dotuje Německo. Ministr obrany P. Kozlovskij prohlásil, že se připravují sociální opatření, která mají zmírnit důsledky snižování početních stavů ozbrojených sil Běloruska.

MOLDAVSKO

Výstavba vlastních ozbrojených sil byla v Moldavsku zahájena v září roku 1991. Základní zákonodárné dokumenty byly však schváleny teprve v roce 1992. V platnost byly uvedeny zákony o obraně, o ozbrojených silách, o vojenské povinnosti a vojenské službě, o sociální a právní ochraně vojáků a jejich rodinných příslušníků aj. V těchto zákonech je zakotveno, že obrana Moldavska je jednou z hlavních funkcí státu, v případě ozbrojené agrese je věcí všeho lidu.

Doplňování ozbrojených sil je uskutečňováno na základě smíšeného principu, tj. povoláním branců na základě vojenské povinnosti a přijímáním dobrovolníků na smlouvu. Vojenská povinnost platí pro muže ve věku od 18 let. Základní vojenská služba trvá 18 měsíců. Absolventi vysokých škol prodělávají pouze povinnou vojenskou přípravu.

Dobrovolníci uzavírají při vstupu do ozbrojených sil smlouvy - příslušníci mužstva na 3 roky, poddůstojníci na 5, důstojníci na 10 let. Na žádost vojáka se souhlasem ministerstva obrany si mohou příslušníci mužstva závazek prodloužit o 3 nebo 5 let, poddůstojníci a důstojníci o 5 nebo 10 let s přihlédnutím k věkovým hranicím pro činnou službu. Pro příslušníky mužstva platí věková hranice 30 let, pro poddůstojníky a nižší důstojníky 45, pro vyšší důstojníky 50 až 55 let.

Podle navrženého organizačního členění mají ozbrojené síly tvořit 4 uskupení. Základem každého z nich má být motorizovaná brigáda a vrtulníková letka (vrtulníky mají nahradit letouny MiG-29, které ministerstvo obrany považuje za nadbytečné). Uskupení mají být podřízena teritoriálním velitelstvím, a to ministrové obrany a vrchnímu veliteli, kterým je prezident. Početní stavy mají činit 14 tisíc osob (jsou uváděny i jiné počty).

Ministerstvo obrany již zahájilo činnost, zatím ale nejsou obsazeny všechny plánované funkce. Ministrem obrany byl jmenován generálporučík Ion Kostaš (48 let). Před svým jmenováním byl zástupcem velitele vševojenské armády.

Základ vojenských útvarů tvoří důstojníci bývalé Sovětské armády, kteří podepsali přísahu Moldavsku. S důstojníky, kteří přísahu nepodepsali, jsou uzavírány počáteční smlouvy jen na 6 měsíců s možností prodloužení na 1 rok. V současné době ozbrojené síly trpí nedostatkem specialistů a spoléhají na návrat údajně 2750 důstojníků moldavské národnosti, působících v jiných státech SNS.

V budoucnu se počítá také s důstojníky moldavské národnosti, studujícími v současné době ve vojenských školách SNS (asi 1500). Více než 100 osob studuje ve vojenských školách v Rumunsku. Plánuje se i **vlastní příprava vojenských specialistů**. Příslušníci mužstva by měli po uzavření závazku absolvovat přípravu ve výcvikových zařízeních ministerstva obrany a poddůstojníci v poddůstojnické škole. Počítá se i se zřízením vlastní důstojnické školy.

Existují i návrhy na zřízení moldavské vojenské akademie. Za výhodnější se však považuje aby důstojníci studovali v ruských, rumunských nebo ukrajinských vojenských akademích.

UKRAJINA

Právo mít vlastní ozbrojené síly bylo na Ukrajině zakotveno do Deklarace o státní svrchovanosti. V roce 1991 byla pro jejich výstavbu vybudována i dobrá zákonodárná základna. Avšak k zahájení výstavby vlastních ozbrojených sil Ukrajina přistoupila až po schůzce představitelů států SNS v Minsku. Tři vojenské okruhy byly převedeny do podřízenosti ministerstva obrany Ukrajiny. Místo Oděského a Karpatského vojenského okruhu vznikaj operacní velitelství. Z Kyjevského okruhu vznikl hlavní štáb ozbrojených sil a ministerstvo obrany.

Funkce v generálním štábu a na ministerstvu obrany jsou obsazovány přednostně důstojníky, kteří pracovali ve štábu bývalého Kyjevského okruhu. Hlavním kritériem pro zařazení je jejich odborná způsobilost. Důraz se klade také na věk a přesvědčení. Převládá názor, že tyto významné funkce nelze obsazovat vojáky, kterým je výstavba ozbrojených sil Ukrajiny lhostejná, nebo ji neschvalují. Tím také vzniká dojem, že existuje tendence nejmenovat do nejvyšších funkcí důstojníky ruské národnosti. Podle názoru vojenských představitelů Ukrajiny má míra zastoupení Rusů v nejvyšších vojenských řídicích orgánech odpovídat vzájemnému poměru obyvatelstva ukrajinské a ruské národnosti, žijícího na území státu. Až dosud byli všichni velitelé vojsk okruhů, většina velitelů armád, divízií a pluků ruské národnosti.

Podle vyjádření náměstka ministra obrany Ukrajiny generálporučíka I. Bižana nesouhlasí Ukrajina s tím, aby jiné státy SNS měly na jejím území svá vojenská uskupení "na ochranu svých zájmů". Zastává názor, že pokud se Rusko obává ohrožení ze západu, pak toto potenciální nebezpečí hrozí i Ukrajině. Navíc se představitelé obou států dohodli, že hranice mezi Ukrajinou a Ruskem zůstanou "průhledné".

Ukrajina již nejednou vyhlásila, že bude usilovat o **statut nejaderného neutrálního státu** stojícího mimo vojenské bloky. Její ozbrojené síly mají plnit pouze obranné úkoly.

Z území Ukrajiny byly na území Ruska odsunuty všechny **taktické jaderné zbraně**. (Již dříve byl tento druh zbraní stažen i z území Běloruska a Kazachstánu.) Taktické jaderné zbraně jsou tedy v současné době rozmístěny pouze na území Ruska. Podle dohody z Minska a Alma-Aty byl termín stažení těchto zbraní stanoven na 1. července 1992. V dohodách bylo také stanoveno, že republiky nebudou bránit stažení těchto zbraní ze svého území. Skutečně k žádným problémům nedošlo. Kontroly stažení se účastnili i představitelé ministerstva obrany Ukrajiny.

Strategické jaderné zbraně mají být z území Ukrajiny odsunuty do konce roku 1994.

Při jednáních o **vyčlenění jednotek a útvarů z ozbrojených sil jednotlivých států SNS pro potřeby Spojených ozbrojených sil SNS** vyjádřila Ukrajina nesouhlas se systémem navrhovaným experty Spojených ozbrojených sil a předložila vlastní návrh. Její vojenští představitelé zastávají názor, že do strategických sil SNS mají být zařazeny pouze jednotky a útvary, které mají ve výzbroji strategické jaderné zbraně. Tento návrh však zatím nebyl přijat.

Plánovaná struktura ozbrojených sil Ukrajiny

Ukrajíně přísahalo asi 493 tisíc vojáků. Tento počet údajně převyšuje obranné potřeby země. Včetně vojáků, kteří ještě přísahu nepodepsali, nebo ji podepsat odmítli, je v současné době na Ukrajině rozmístěno přibližně **700 tisíc vojáků**. Jde o příslušníky jak strategických

tak vojska všeobecného určení. Do poloviny roku 1995 by mělo dojít ke snížení počtu 250 až 300 tisíc vojáků.

Podle prohlášení prezidenta L. Kravčuka Ukrajina vystoupí do roku 1994 z obranného stému SNS. Do čtyř let mají početní stavy ozbrojených sil, budovaných ve třech etapách, k 220 tisíc vojáků (původní návrh 190 až 200 tisíc se tedy mění).

Základní strukturu ozbrojených sil Ukrajiny mají tvořit tři druhy ozbrojených sil - **zemní vojsko, vojenské letectvo a vojenské námořnictvo**. Kromě nich má mít Ukrajina **i pohraniční vojsko, republikovou gardu, železniční vojsko a vojsko civilní obrany**.

Pozemní vojsko mají tvořit 3 až 4 armádní sbory, složené ze 7 až 8 divizí, 6 až 7 tankových a 6 až 7 dělostřeleckých brigád, 6 až 7 dělostřeleckých brigád a 2 až 3 brigád vojskového letectva.

Vojenské letectvo mají tvořit tři pozemní letecké skupiny a jedna námořní, podřízené třem strategickým velitelstvím a námořnictvu. Předpokládá se, že stíhací letectvo bude plnit i úkoly protivzdušné obrany. Všechny útvary protivzdušné obrany, včetně protiletadlových raketových a radiotechnických se tedy mají jako druh vojsk stát součástí vojenského letectva a mají se nazývat **"vojsko obrany vzdušného prostoru"**.

Vojenské námořnictvo má být vybudováno na základě části loďstva a útvarů černo-mořské flotily. Struktura námořnictva má zahrnovat brigády plavidel, uskupení námořního letectva a vojsko pobřežní obrany. (V současné době je černo-mořská flotila společná dle dohody vyčleněna pro obranu Ruska a Ukrajiny.)

Pokud jde o **výzbroj**, bude zřejmě pokračovat nákup z Ruska. Předpokládá se však nákup spojovací a výpočetní techniky v Německu a dalších západních státech. Na to, aby mohla být nakoupena veškerá potřebná výzbroj, nemá Ukrajina dostatek finančních prostředků. Je zdůrazňováno, že např. letadla a náhradní díly z Ruska jsou podstatně levnější než jejich západní ekvivalenty. Vyskytují se však obavy, že i u ruské techniky se budou ceny zvyšovat.

Na Ukrajině je rozmístěno více než 700 závodů vyrábějících vojenskou techniku. Ve zbrojním průmyslu je zaměstnán asi 1 milion osob. Přesto, že ve většině podniků bude třeba uskutečnit **konverzi** (náklady se odhadují na 200 miliard dolarů USA), uvažuje se o možnosti vývozu dopravních letounů An-124 a An-225, tanků, lehkých obrněných a přepravních vozidel.

Uvedená koncepce členění ozbrojených sil Ukrajiny byla vypracována předními odborníky, kteří se opírali o vojenskou infrastrukturu bývalého SSSR. Zřizování nových velitelství se tímto způsobem obejde bez nadměrných výdajů. Bude údajně třeba pouze přizpůsobit vojsková uskupení, řídicí a funkční struktury bývalých tří vojenských okruhů. Současné letecké armády mají být změněny v letecká uskupení, využívající stejná letiště a dřívější velitelství. Útvary 8. samostatné armády protivzdušné obrany se mají stát druhem vojsk vojenského letectva, to znamená, že bude nadále využíván zavedený systém velení, sběru informací a varování i systém uvádění útvarů do bojové připravenosti. Zrušen má být pouze rozsáhlý řídicí aparát. Odborníci považují toto řešení za úsporné a pro obranu rozumné.

V blízké budoucnosti se mají na Ukrajinu vrátit tisíce důstojníků. Již 3. 4. 1992 byla mezi Ukrajinou a Spojenými ozbrojenými silami SNS podepsána dohoda o převedení důstojníků ukrajinské národnosti na nové místo působení na Ukrajinu, důstojníků jiných národností (na základě žádostí z Ukrajiny) do dalších států SNS.

Vzhledem k nezbytnosti snížit současné početní stavy ozbrojených sil Ukrajiny musí nutně dojít i k reformě jejich struktury. To se týká i systému **vojenského školství**. Vznikla potřeba snížit počet vojenských vysokých škol na Ukrajině. **Snížení počtu škol** vyžaduje i odchod

posluchačů, kteří nepodepsali přísahu Ukrajině a vracejí se do státu SNS. Někteří využijí nabídky dokončit studium v Rusku, zejména v Moskvě.

Příprava vojenských odborníků má mít tzv. civilní základ. Po podepsání příslušných smlouv mají posluchači civilních škol absolvovat zvláštní vojenské kursy organizované katedrami jednotlivých vojenských vysokých škol. V počátečním období se počítá s přípravou 70 % posluchačů ve vojenských školách a 30 % v civilních. Postupně se má tento vzájemný poměr měnit ve prospěch civilních. Cílem je dosáhnout toho, aby se vojenský profesor vzdělával po celý život.

-JI

K VÁLEČNÝM AKCÍM U PERSKÉHO ZÁLIVU

Během minulého i tohoto roku vojenské časopisy, ale i civilní na svých stránkách popisovaly bojovou činnost mnohonárodnostních sil proti iráckým ozbrojeným silám. I náš časopis uveřejnil některé články k této problematice. Redakce vyzvala i vojenské odborníky Čs. armády k objasnění poznatků, které jsou již známy. Do našeho časopisu přispěli zejména ti, kteří se osobně této válečné akce zúčastnili. Ohlas na ně byl, na základě uskutečněné ankety, velice příznivý. Jelikož čtenáři opětovně žádají informace k tomuto válečnému konfliktu, redakce se rozhodla uveřejnit další materiály, a to redakčně zpracovanou a zkrácenou Informační zprávu ÚVI Praha č. 750/1991 pplk. Ing. V. Blažka, mjr. Ing. B. Brabce a npr. Ing. J. Neděly.

Tyto informace rozšiřují získané poznatky o vývoji letecké a pozemní války za osvobození Kuvajtu. Zároveň jsou uveřejněny další názory, hodnocení a poznatky vojenských odborníků i tisku na průběh válečných akcí.

Prezident Spojených států amerických G. Bush, ale i vládní a vojenští představitelé měli již v období válečných příprav a zejména po zahájení války v oblasti Perského zálivu značné potíže při získávání podpory veřejnosti pro použití vojenské síly. Projevovaly se obavy z opakování "vietnamského syndromu". Panovaly obavy z možnosti výraznějších neúspěchů, vysokých ztrát nebo prodloužení konfliktu na neurčitou dobu.

Mezi hlavní uváděné argumenty pro použití síly patřilo, že není možné připustit precedens beztržestné okupace jediného státu, je nutné posílit autoritu OSN, zabránit dalšímu růstu agresivní irácké vojenské síly a neumožnit tomuto režimu jadernou zbraň.

Přitom byl důrazně odmítnut názor, že válka má být vedena proti jiné ideologii nebo vyznání. Se značným důrazem proto byla vedena zároveň kampaň proti obavám, že tato válka se může stát obdobou problematické války ve Vietnamu. Tato válka se USA účastnily